

Informatie monumenten en beschermd dorpsgezicht

14 maart 2022

Agenda

1. Opening (Lilian Lambrechts en werkgroep Energieneutraal Drimmelen)
2. Regelgeving (Dennis den Reijer)
 - a. Aantasten zicht monumenten en beschermd dorpsgezicht
 - b. Voorbeelden van regelgeving
3. Financiering (Monique Verschuren)
4. Voorbeeld verduurzamen gemeentelijk monument (de heer Van de Laar)
5. Rondvraag en afspraak maken

Werkgroep energieneutraal Drimmelen (END)

- Huizenroute
- Meer informatie/contact:

drimmelen.dorp.energiebesparen@gmail.com

Regelgeving

- 1. Als je woning onderdeel uitmaakt van een beschermd stadsgezicht, kunnen we dan zonnepanelen op ons dak leggen (zo efficiënt mogelijk)?**
 - Het is mogelijk om zonnepanelen op een woning aan te brengen welke zich in een beschermd dorpsgezicht bevindt. Echter is dit enkel mogelijk op het achterste dakvlak en een dakvlak welke niet naar de openbare weg is gericht. Het aanbrengen van zonnepanelen op het voorste dakvlak, of naar het openbare weg gerichte dakvlak is volgens de welstandsnota **niet toegestaan**.
- 2. Mag een woning die op de gemeentelijke monumentenlijst staat ook de spouwmuur isoleren?**
 - Er zijn meerdere mogelijkheden om een monument te isoleren. Het aanbrengen en/of toepassen van isolatie is in al de gevallen vergunningsplichtig. Dit omdat tijdens het verkeerd aanbrengen van isolatie zeer ernstige vervolgschade aan het monument tot gevolg kan hebben.
- 3. Mogen ‘in roof’ zonnepanelen wel op monumentale panden / beschermd dorpsgezicht?**
 - Het aanbrengen van zonnepanelen op en nabij een rijks- en gemeentelijk monument **is te allen tijden** vergunningsplichtig. Het “in roof” systeem wordt eigenlijk nooit toegepast omdat dit het monument ernstig aantast.

Bij twijfel: overleg met de gemeente!

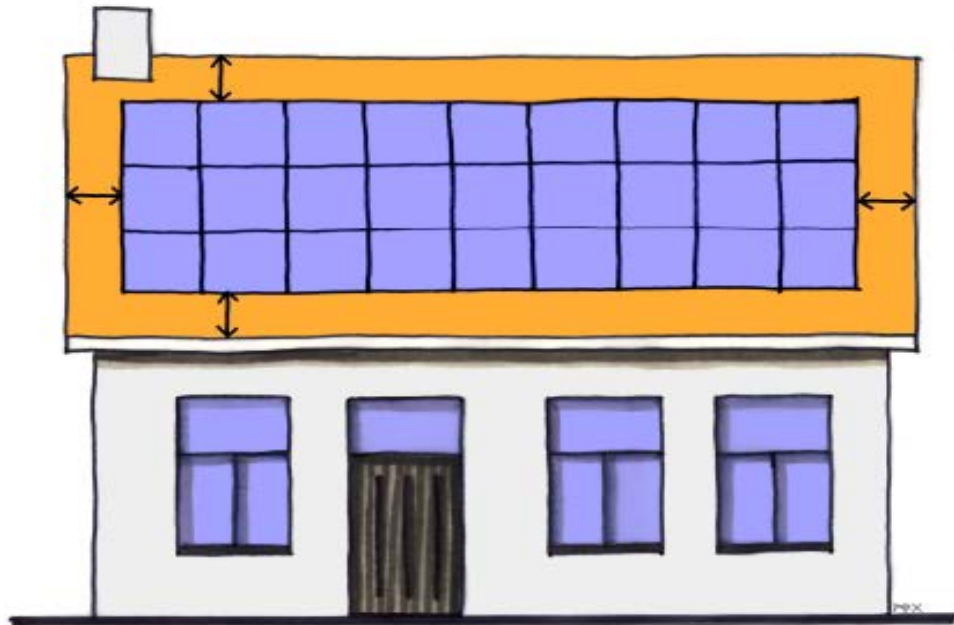
6.4 Zonnecollector of zonnepaneel op een gebouw

Voorgevel dakvlak of naar openbaar gebied gekeerde zijkant

Het plaatsen van zonnecollectoren of zonnepanelen is niet toegestaan.

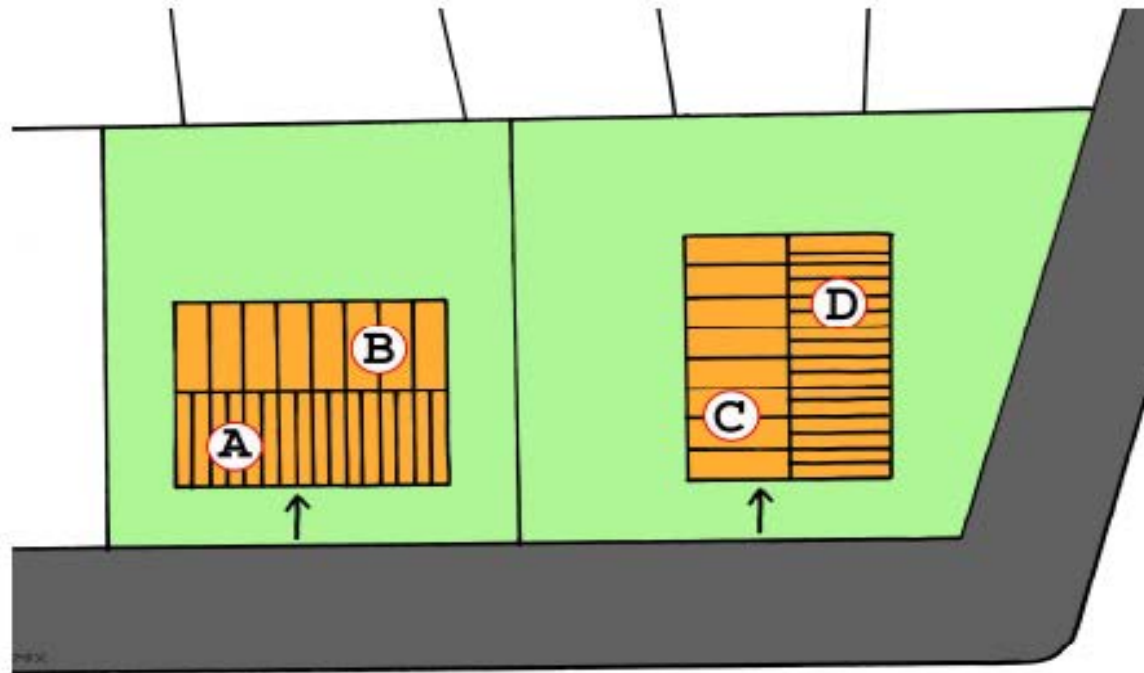
Achterkant of niet naar openbaar gebied gekeerde zijkant

- Indien de collector/paneel op een schuin dakvlak wordt geplaatst:
 - De zijkanten komen (rondom) op een afstand van minimaal 0,5 meter uit de randen van het hellend dakvlak of het platte dak;
 - in of direct op het dakvlak (er mag geen tussen ruimte zijn);
 - bij een hellend dak is de hellingshoek gelijk aan het dakvlak;
- Indien de collector/paneel op een platdak wordt geplaatst moet de afstand tot de zijkanten van het dak ten minste gelijk zijn aan de hoogte van de collector/paneel.
- De aanwezige monumentale waarden mogen niet onevenredig worden aangetast.

Toelichting voor-, achter-, zijkant benadering

- A. Voorkant;
- B. Achterkant;
- C. *Niet* naar openbaar gebied gekeerde zijkant;
- D. *Wel* naar openbaar gebied gekeerde zijkant.

Meer mogelijkheden voor zonnepanelen op erfgoed

Gemeenten hebben de mogelijkheid een vergunning te verlenen voor het plaatsen van zonnepanelen op erfgoed **in het zicht**, als plaatsing uit het zicht niet mogelijk is. De criteria voor het verlenen van een vergunning zijn voortaan de mate van visuele verstoring van het erfgoed en of er sprake is van een zorgvuldig afgewogen ontwerp. Dat staat in het nieuwe adviesbeleid van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Zo kunnen gemeenten bijdragen aan het landelijke beleid dat past binnen het Klimaatakkoord.

Dit blijft hetzelfde: uit het zicht

Voor een vergunning:

- De panelen zonder spiegelrand zijn zorgvuldig geplaatst
- Er gaan geen cultuurhistorische waarden verloren

Industrieel erfgoed

Het benutte dakvlak in dit voorbeeld is zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Alleen mogelijk met een zorgvuldig ontworpen plan.

Kerk

De bijzondere dakvorm, dakbedekking en cultuurhistorische waarden maken zonnepanelen in het zicht hier niet wenselijk.

Landhuis/buitenplaats

Soms is het mogelijk om de zonnepanelen elders op het perceel te plaatsen zonder waardevolle groenaanleg aan te tasten.

Grachtenpanden

De matzwarte panelen in dit voorbeeld zijn zorgvuldig uit het zicht geplaatst.

Jaren 30-woningen

In dit voorbeeld zijn rode panelen op de rode daken geplaatst volgens een seriematig ontwerp.

Dit is nieuw: in het zicht

Voor een vergunning:

- Het is niet mogelijk om zonnepanelen uit het zicht te plaatsen
- Elders opwekken voor eigen gebruik is niet mogelijk of rendabel
- Er wordt er geen cultuurhistorische groenaanleg gekapt
- Er is een zorgvuldig ontworpen plan opgesteld en visuele verstoring wordt voorkomen

Pandeigenaren: vergunning aanvragen bij gemeente

- Voor het plaatsen van zonnepanelen is altijd een vergunning nodig
- Het beleid van de gemeente is altijd leidend en kan afwijken van het beleid van de RCE
- Bij bijzondere panden kan de RCE gevraagd worden om advies

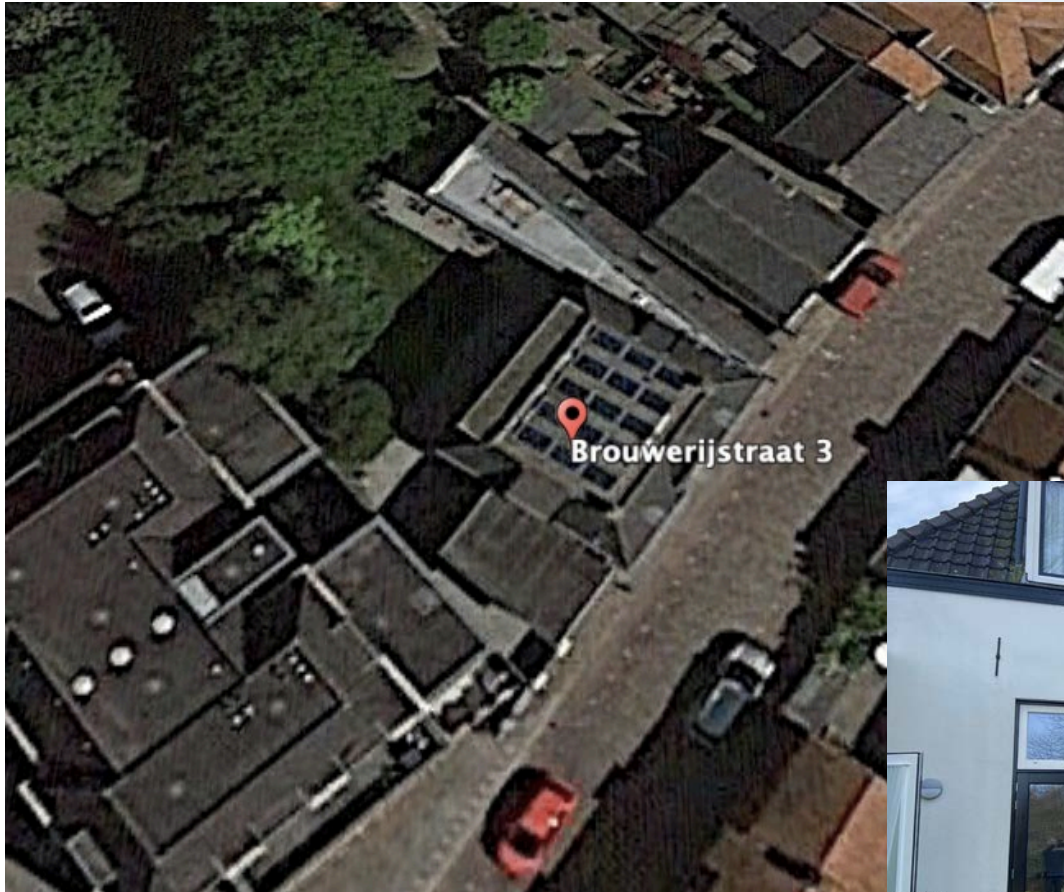
Financiering: subsidie / lening

- ISDE-Subsidie (RVO)
- Belastingvoordeel (verlaagd BTW-tarief / belastingteruggave)
- Duurzaamheidslening gemeente
- Energiebespaarlening warmtefonds
- Duurzame Rijksmonumentenlening (Restauratiefonds)

Meer weten? Op ons **Regionaal Energieloket** leest u meer:
<https://regionaalenergieloket.nl/drimmelen/subsidies?page=2>

Voorbeeld gemeentelijk monument

energie neutraal als doel op zich zelf

of

een zo zuinig en zo efficiënt mogelijk gebruik van energie waardoor op de langere termijn (alternatieve) opwekking minder / zo min mogelijk van de schaarse ruimte en grondstoffen opsoupeert en we op de korte termijn minder afhankelijk zijn van zeer duur aardgas (Russisch of Gronings)

Alternatieve energiebronnen zoals wind, zon maar ook kernenergie, (diepe) geothermie etc etc vragen veel ruimte, iets wat in het dichtbevolkte Nederland een groot probleem is. Iedere M2 wordt al bevochten voor de behoefte aan woningen, de behoefte aan natuurbehoud, de behoefte aan mobiliteit en last but not least de landbouw. Iedere kwh die we verspillen moet uiteindelijk opgewekt worden en legt beslag op schaarse ruimte, uitzicht, rust natuur en niet te vergeten schaarse en niet altijd even duurzame grondstoffen.

Aan de hand van een gerealiseerd voorbeeld uit de praktijk zien we dat (slim) isoleren en investeren in een van de meest efficiënte technieken voor verwarming (warmtepomp) leidt tot een vermindering van het (huishoudelijk) energieverbruik van ruim 60%. Dit betekent 60% minder molens of zonneparken of wat men maar wil of gelooft.

reductie energieverbruik na isolatie en installeren water-water warmtepomp

Uitgangssituatie:

- vrijstaand huis bouwjaar 1910-1920 (*gemeentelijk monument*)
- woonoppervlak ca 260 M2
- gasverbruik 2900 m3 / jaar is equivalent met ca 27.000 kwh / jaar
- electra verbruik ca 4600 kwh / jaar
- energierekening gas plus electra voor project (*prijsniveau begin 2021*) ca € 5100 / jaar
- energierekening gas plus electra voor project (*prijsniveau begin 2022*) ca € 12.500 / jaar

Na project:

- electra verbruik verwarming ca 5300 kwh / jaar oftewel 20 % van het oorspronkelijk gebruik
- electra verbruik rest (koken wassen etc) 4200 kwh / jaar oftewel 90 % van het oorspronkelijk gebruik
- totaal energieverbruik huis gereduceerd met 70 %
- kosten totaal energieverbruik (*prijsniveau begin 2021*) € 1836 / jaar oftewel een besparing van € 3264 / jaar
- kosten totaal energieverbruik (*prijsniveau begin 2022*) € 3600 / jaar oftewel een besparing van € 8900 / jaar

project omschrijving

- Renovatie project ivm groot onderhoud en levensloop bestendig maken
- Voor verbouwing was een watertemperatuur van de verwarming nodig van 50 - 75 graden celsius
Doel was zodanig isoleren dat met watertemperatuur van 35-45 graden celcius gewerkt kon worden.
- Voor verbouwing HT (hoge temperatuur) radiatoren, na verbouwing vloerverwarming of LT (lage temperatuur) radiatoren en IR verwarming
- Doel was ruimtes die dagdagelijks in gebruik zijn voor zittende bezigheden zoals woonkamer en keuken, 22 graden mogelijk bij min 15 graden buiten temperatuur. Ruimtes voor slapen etc. 18 graden mogelijk bij min 15 buitentemperatuur. Ruimtes met zeer weinig gebruik zoals gasten badkamer IR verwarming met bewegingssensor.
- SLIM isoleren. 80 % van de winst kan veelal behaald worden met 20 % van de kosten.
Voor ons betekende dat:
 - Vloerisolatie
 - tripple glas waar het kan, dubbel glas waar tripple niet kon
 - Geen nieuwe dakisolatie maar de 30 jaar oude glaswol lekker laten zitten
 - Alleen nieuwe muren geïsoleerd

project omschrijving II

- Water-water warmtepomp met 3 maal 100 meter put en 10 KW vermogen
- Huis wordt gedurende de zomer gekoeld met het systeem. De warmte wordt teruggevoerd naar de ondergrond waardoor de efficiency in de winter aanzienlijk verbeterd. (*gratis airco*)
- Kosten isoleren ca € 20.000 in deze situatie waar verbouwing en isolatie gecombineerd beetgepakt worden.
- Kosten warmtepomp ca € 30.000 inclusief boring en alle regelingen

conclusies

Financieel:

Terugverdientijd bij huidige (begin 2022) energieprijzen minder dan 6 jaar)

Maatschappelijk:

Reductie energiegebruik nodig voor verwarmen en huishoudelijk gebruik van 60% -70% is mogelijk, *ook voor oudere huizen*. Dit betekent $\frac{2}{3}$ minder beslag van windmolens en of zonnepanelen etc etc op de schaarse ruimte en grondstoffen of zo u wil sterk verminderde afhankelijkheid van duur aardgas (Gronings of Russisch)

Comfort en onderhoud:

Comfort aanzienlijk verbeterd, de *gratis airco* was een eyeopener, eerste 4 jaar geen storingen en het onderhoud is een fractie van het onderhoud van een traditionele gasverwarming.

Nota bene.

Subsidies op het produceren van duurzame energie die daarna verspild wordt is verspild belastinggeld

Einde; meer info:

- Voor het maken van een afspraak is straks nog gelegenheid
- Heeft u een vraag die nog niet beantwoord is? Mail dan naar energieteam@drimmelen.nl of ddenreijer@drimmelen.nl
- Wilt u meer informatie over energie besparen en mogelijkheden in uw woning? Onze onafhankelijke **energieambassadeurs** staan voor u klaar. Aanmelden voor een advies van een van hen via: <https://regionaalenergieloket.nl/drimmelen>

